

Vuoden 2025 talousarvion, taloussuunnitelman 2026-2028 sekä investointisuunnitelman 2025-2029 hyväksyminen

KHALL § 307
165/02.02.00/2024

Valmistelija Talousjohtaja Sari Myllykoski-Hanhela

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on suunnittelukauden ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Taloussuunnitelmassa päätetään myös yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää, millä tasolla talousarvio on sitova valtuustoon nähden (= määrärahataso). Määrärahojen lisäksi talousarviota on noudatettava myös toiminnallisten tavoitteiden osalta. Talousarvion hyväksymisen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyy tammikuussa talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Täytäntöönpano-ohjeissa annetaan tarkempia ohjeita ja määräyksiä.

Oulaisten kaupungin taloustilanne on erittäin tiukka. Viimeisiin vuosina on ollut reippaasti alijäämäisiä tilikausia ja sen seurauksena taseen kumulatiivinen ylijäämä on käytetty ja talouden tila on kiristynyt merkittävästi. Taloustilannetta tiukentaa entisestään erityisesti tuleville vuosille kohdistuva sote-uudistukseen liittyvä valtionosuuksien väheneminen, laskevat verotulot sekä nopeasti nousut korkotasot. Laaja-alainen kustannusten nousu sekä kunta-alan palkkaratkaisu tuovat myös ison haasteen tulojen ja menojen tasapainon löytymiseen.

Oulaisten kaupungilla ei ole kuntalain mukaista alijäämän kattasmivelvoitetta, koska kaupungin tase on niukasti ylijäämän puolella (0,040 M€) ja taloussuunnitelmavuodet 2026-2028 ovat yhteensä n. 1,0 milj. euroa ylijäämän puolella.

Kaupungin on kuitenkin noudatettava tarkasti talouden tasapainottamisohjelmaa. Talouden tasapainoittaminen on aloitettu jo vuonna 2023 Vahva Oulainen -ohjelmalla, jonka tavoitteena oli säästää n. 1,0 milj. euroa vuonna 2023. Tämän lisäksi talousarvion 2024 rinnalla laadittiin Vahva Oulainen II -ohjelma, jonka avulla pyritään kehittämään toimintaa säästöjä löytämällä. Vuoden 2024 talousarviosta on karsittu kuluja ja löydetty tuloja noin 1,2 miljoonaa euroa, mutta tämä ei vielä riitä talouden tasapainoittamiseen vaan Vahva Oulainen II -ohjelmalla haetaan lisää säästöjä vuosille 2025-2027. Säästötavoite talousarviovuodelle 2025 on n. 0,500 milj. euroa.

Talousarvio 2025

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunginvaluusto päätti 13.11.2024 kokouksessaan pitää tuloveroprosenttin (10,0 %) sekä kiinteistöveroprosentit ennallaan.

Kunnallisverotuloiksi talousarvioon 2025 arvioidaan 13.183.000 €, kiinteistöverotuloiksi 3.765.000 €, yhteisöveron osuudeksi 1.561.000 € ja verotuloiksi yhteensä 18.509.000 €.

Oulaisten kaupungin valtionosuudet laskevat edelleen vuodelle 2025, n. 0,170 milj. euroa. Valtionosuuksien leikkaus vuodelle 2024 oli merkittävä n. 1,9 milj. euroa, mikä johtui kasvaneista sote-kustannuksista. Valtionosuudet vuonna 2025 ovat yhteensä 5.376.075 €. Lopullinen valtionosuus vahvistetaan vuoden 2024 loppuun mennessä.

Talousarvion 2025 henkilöstökulut

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten sopimuskausi on 1.5.2022-30.4.2025. Palkat on talousarvioon otettu henkilöpalkkoina, lisätynä 2,5 prosentin korotuksella. Lopullinen korotus selviää, kun valtakunnalliset palkkaneuvottelut on käyty. Henkilösivukuluissa määrärahat perustuvat valtakunnallisesti määriteltyihin arvioihin sivukuluprosenteista.

Talousarvion katteet

Talousarvion toimintakate on – 21.461.440 €, vuosikate 2.670.735 € ja rahoitustuotot ja -kulut ovat 247.100 €. Talousarvion ylijäämä on n.0,260 milj. €.

Merkittävästi noussut korkotaso sekä korkeaksi kasvanut lainamäärä nostavat jyrkästi kaupungin korkokustannuksia. Talousarviossa 2025 on oletuksena korkotason edelleen laskeminen. Korkomarkkinoiden muutokset vaikuttavat kuitenkin lopulliseen korkokulujen tasoon

talousarviovuonna. Lainamäärä laskee 1,8 milj. euroa vuoden aikana. Sijoitusten tuottoja on arvioitu talousarvioon positiivisesti, lopullisen tuottojen tason määrittelee kuitenkin sijoitusmarkkinoiden kehitys talousarviovuonna 2025.

Investoinnit

Investointeja talousarvioesityksessä on vain maltillisesti n.2,2 milj. € ja nettoinvestoinnit ovat 2,0 milj. €. Talousarvioesityksessä on esitetty investoinnit vuodelle 2025 sekä suunnitelmavuodet 2026-2029. Vuoden 2025 investoinnit ovat sitovia ja tulevat vuodet ohjeellisia.

Rahoituslaskelman mukaan kaupungin lainamäärän kasvu taittuu ja lainamäärä laskee n. 1,8 milj. € vuonna 2025. Antolainoja on varattu yhdistysten hankerahoitukseen 50.000 €. Talousarvioesitykseen 2025 sisältyy sijoitusvarojen käyttöä 3,0 milj. €.

Taloussuunnitelma 2026-2028

Taloussuunnitelman tuloslaskelmavuoden 2026 toimintatuottojen ja -kulujen arvioinnissa pohjalukuina ovat vuoden 2025 talousarvion luvut. Henkilöstökuluissa ei ole huomioitu henkilöstön lisäyksiä. Suunnitelmavuosille 2026–2028 on arvioitu sote-uudistuksen jälkeistä aikaa ja taloudellisia vaikutuksia. Sote- sekä keittiötilojen ja paloaseman osalta on sisällytetty vuokratuloja 2,0 milj. €/vuosi. Vuokratuloja on voitu arvioida varmasti kolmelle vuodelle eli vuoden 2025 jälkeen hyvinvointialue voi tiivistää toimintaansa tarvitsemiinsa tiloihin, joten vuodesta 2026 alkaen vuokratulojen määrästä ei ole varmuutta.

Verotulojen ennustamisessa on hyödynnetty Suomen Kuntaliiton lokakuun 2024 veroennustetta. Talousarvio sekä suunnitelmavuodet on laskettu vuodelle 2024 vahvistetun kunnallisveroprosentin mukaan, mikä on 10,0 %.

Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat sote-uudistuksen lisäksi Oulaisten kaupungin väestötekijät. Valtionosuudet määräytyvät asukasluvun, ikärakenteen, määriteltyjen normien sekä muiden suoritteiden perusteella ja verotulotasauksen mukaan.

Rahoitustuottojen ja -kulujen arviointi on haasteellista pidemmällä aikavälillä. Erityisesti erät ”Muut rahoitustuotot” vaihtelevat vuosittain huomattavasti sijoitusvarallisuuden kehityksen mukaan. Sijoitustuottojen kehityksessä on huomioitu mahdollinen sijoitusvarojen käyttö investointeihin. Talousarviovuodelle 2025 sijoitusvarojen käyttöä on arvioitu n. 3,0 milj. euroa ja suunnitelmakaudelle vuodelle 2026 n. 2,8 milj. euroa ja vuodelle 2027 1,8 milj. euroa eli yhteensä n. 7,6 milj. euroa.

Kaupungin lainamäärä nousee rahoituslaskelman mukaan 2024 vuoteen asti ja vuosina 2025-2028 arvioidaan laskua yhteensä 5,8 milj. euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärä on koko suunnitelmakauden ajan positiivinen.

Kaupungin talous on erittäin tiukka koko suunnitelmakauden. Kumulatiivista ylijäämää kertyy vuosina 2025-2027 yhteensä n. 1,0 milj. euroa.

Suunnitelmakaudella on odotettavissa, että laskevan väestönkehityksen ja alhaisen syntyvyyden vuoksi koululaisten määrä kaupungissa vähenee, kun ikäluokat pienenevät. Kaupungin perusopetuksen kouluverkkoa joudutaan siten tarkastelemaan kriittisesti.

Esittelijä	Vt. kaupunginjohtaja Suvi Koskenlaine
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto 1. hyväksyy vuoden 2025 talousarvion, taloussuunnitelman 2026-2028 sekä investoinnit 2025-2029 2. oikeuttaa talousjohtajan tekemään talousarvioon teknisiä korjauksia.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.